

תת"ע 8946/02/18 - מדינת ישראל נגד גשר הילי

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

תת"ע 8946-02-18 מדינת ישראל נ' גשר הילי

לפני כבוד השופטת שרית קריספין
המאשימה:
נגד
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אלדר
הנאשמת:
גשר הילי ע"י ב"כ עו"ד אורון

החלטה

בפני בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, על פי סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] (להלן - החוק), התשמ"ב - 1982, על דרך של הוספת 36 עדי תביעה וכן, עתירת ההגנה לדחיית הבקשה וביטול כתב האישום, מטעמים של "הגנה מן הצדק".

עובדות המקרה

ביום 22.2.18, הוגש כנגד הנאשמת, כתב אישום, שעניינו, עבירה של נהיגה במהירות מופרזת מיום 21.3.17, שנאכפה באמצעות מצלמה אוטומטית ממערכת א'3.

ביום 15.4.18, כפרה הנאשמת, באמצעות בא כוחה, במיוחס לה וכך נטען :

"הנאשמת כופרת במהירות המיוחסת ובמהירות במקום, בעירוניות, בתקינות המצלמה, באמינותה. טוענים כי אין חזקת אמינות בכל הנוגע ליכולות הטכניות של המערכת. בכיולים. אבקש כי המאשימה תעביר אלי את כל התע"צים כולל רשימת חומר חקירה. בשלב זה מבקש לחקור את כל נותני התע"צ, היה והדבר יתייתר נודיע לבית המשפט 30 יום לפני מועד הדיון".

תשובת ב"כ המאשימה הייתה: "לעניין התע"צים ורשימת חומר החקירה הרי שהם יועמדו לעיון הסנגור בתוך 30 יום מהיום במשרדי התביעה".

התיק נקבע לשמיעת ראיות ליום 16.10.18 ובמועד זה, עתרה המאשימה, בהסכמת הסנגור, לדחיית הדיון ובמעמד הצדדים, לאחר שהמאשימה ביקשה דחייה נוספת לתזכורת צדדים והסנגור הודיע כי ההנאשמת עומדת על כפירתה, נקבע התיק לשמיעת ראיות ליום 14.1.19.

ביום 19.12.18, הגישה המאשימה בקשה לתיקון כתב האישום, על דרך של הוספת 34 עדי תביעה, ששם נרשם בבקשה ו-3 עדים נוספים, כנציגים של גופים שונים, ללא ציון שמם.

הבקשה הועברה לתגובת ההגנה ובנוסף, קבעתי ביום 25.12.18, כי על המאשימה להבהיר, אם כל חומר החקירה הקשור לעדותם של העדים המנויים בבקשה, נמצא בחזקתה והומצא להגנה.

ההגנה התנגדה לתיקון כתב האישום, כמפורט בתגובתה וביקשה כי בית המשפט יורה על ביטול כתב האישום, בשל "הגנה מן הצדק".

ביום 3.1.19, הגישה המאשימה תגובה, אליה צורפה רשימה מתוקנת של עדי תביעה, 36 במספר וכן, טענה כי, למעט חוות דעת מטעם הטכניון, הנמצאת במשרדי המאשימה, יתר המסמכים, "יועמדו לעיונו של ב"כ ההגנה בימים הקרובים".

נוכח האמור, קבעתי כל לא ניתן יהיה לדון בבקשה לתיקון כתב אישום, עד לאחר שההגנה תוכל לעיין במלוא חומר הראיות.

בדיון שנערך במעמד הצדדים, ביום 14.1.19, חזר כל צד על טיעונו, כמפורט בפרוטוקול. אציין רק, כי בניגוד לנטען בבקשה האחרונה של המאשימה, לפיו, ההגנה עדיין לא קיבלה את מלוא חומר הראיות, טענה ב"כ המאשימה, כי מלוא חומר הראיות, הועמד לעיון ההגנה, עוד ביום 19.12.18.

דין והכרעה

המסגרת המשפטית הרלוונטית, נקבעה בסעיף 92(א) לעיל, כאשר מלשון הסעיף עולה, כי השיקול היחיד שעל בית המשפט לשקול, בטרם יחליט בבקשה לתיקון כתב האישום, לאחר שהמשפט החל, דהיינו, לאחר שהנאשם השיב לאישום, הוא, האם "ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן".

בהקשר זה, נאמר בע"פ 4668/14 אפללו נגד מדינת ישראל:

"כידוע, לפי סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, רשאי בית המשפט, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, להורות על תיקון כתב האישום לבקשת בעל דין, "ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן" (על פרשנות המונח ראו, למשל, ע"פ 5019/09 חליוה נ' מדינת ישראל, [פורסם בבנו] פסקה 25 (20.8.2013)). בענייננו, כתב האישום תוקן בשלב מוקדם מספיק - הבקשה לתיקון הוגשה ביום 18.10.2009 והתיקון הותר ביום 12.11.2009, לפני שהחלו להישמע ההוכחות בתיק - וברי שלמערער ניתנה ההזדמנות לפתח קו הגנה ולהתייחס לאישום הנוסף שיוחס לו, כפי שאף עשה בפועל (לעניין מועד תיקון כתב האישום, ראו ע"פ 104/89 דרורי נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(1) 843, 848 (1990)).".

בע"פ 5019/09 חליוה נגד מדינת ישראל, הפנה כבוד הש' מלצר, לפרשנותו של כבוד הנשיא הש' ברק, למונח "הזדמנות סבירה להתגונן", כפי שניתנה בע"פ 63/79 עוזר נגד מדינת ישראל פ"ד לג 3:

"נראה לי כי תנאי שני זה- הזדמנות סבירה להתגונן' - כולל בחובו שני יסודות. היסוד האחד הוא טכני דיוני, דהיינו, הזדמנות סבירה העומדת לרשות הנאשם להתנגד להבאת ראיות לענין עובדות שאינן מוזכרות בכתב האישום, לחקור עדים, ולהביא ראיות משלו. היסוד האחר הוא עניני מהותי, דהיינו הזדמנות סבירה העומדת לרשות הנאשם לפתח וללייצב קו הגנה כנגד אישום שאינו מופיע בכתב האישום, אך העולה מתוך העובדות שהובאו לפני בית המשפט. לענין יסוד שני זה השאלה היא אם הנאשם הופתע, והאם כתוצאה מכך נמנעה ממנו האפשרות לפתח קו הגנה חדש שיש בו כדי להתגונן כנגד האישום בו הורשע, אף שזכרו לא בא בכתב האישום. על כן מקובל הוא לשאול נאשם, הטוען להיעדרה של הזדמנות סבירה להתגונן 'במה היית מתגונן, ואיזה קו הגנה נמנע ממך'. עולה מהאמור, כי אם קו ההגנה שבנה לעצמו הנאשם כלפי האישום שהופיע בכתב האישום כולל בחובו גם את קו ההגנה אותו היה מציב הנאשם לאישום בו הורשע אין לומר כי הנאשם הופתע, וכי לא ניתנה לו הזדמנות סבירה להתגונן. לעומת זאת, אם הנאשם נמנע מלהציב קו הגנה - כגון 'סיכון כפול', או תחולתו של חריג לאחריות - משום שקו הגנה זה לא נתבקש על פי העובדות המקוריות, אך עלה מתוך העובדות החדשות על פיהן הורשע, אומרים כי לנאשם לא ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן".

בנסיבות המקרה, כפי שתוארו לעיל, אני סבורה כי התיקון המבוקש של כתב האישום, בשלב זה, יפגע בהגנת הנאשמת וימנע ממנה "הזדמנות סבירה להתגונן", כאמור.

לא ייתכן חולק, כי הוספת 36 עדי תביעה, לאחר שההגנה נערכה כבר לדיון ההוכחות, מחייבת היערכות חדשה ושונה לחלוטין, של ההגנה וזאת, מקום בו התיק היה קבוע כבר לשמיעת ראיות, לחודש נובמבר 2018 ונדחה לבקשת המאשימה.

בקשות דומות של המאשימה, נדונו בפני מותבים שונים, בבתי משפט לתעבורה ברחבי הארץ ונדחו.

בת"ע 4479-11-17, מדינת ישראל נגד שמואלי, קבע כבוד הש' מהנא, מבית המשפט לתעבורה בירושלים:

"בהקשר זה אציין כי רשימת עדי התביעה מהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום (סעיף 85(6) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982); ועל אף שנושאת היא אופי מנהלי בעיקרה- מסירת הפרטים הדרושים להזמנת עדים - יש לה גם משמעות עניינית; על פיה יודע הנאשם עם אלו עדים רשאי הוא לבוא בקשר על מנת לבחון את הזמנתם להעיד מטעמו; ולפיה הריהו מתכנן הגנתו, לרבות חקירתם של עדים אלה (ראו: י.קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, מהדורה מעודכנת, תשס"ט- 2009, עמ' 925)..... בבסיסה של זכות העיון בחומר החקירה עומדת זכות היסוד למשפט הוגן, שמשמעותה זכות הנאשם לנהל את הגנתו נגד האישום המיוחס לו כראוי, לאחר שהכיר את מלוא חומר החקירה הקיים בעניינו (ראו: בש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 376; בש"פ 1355/98 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 1).... זכות העיון בחומר החקירה ככזו אינה נוגעת אך לאינטרס של הנאשם המבקש להתגונן מפני האישום נגדו, אלא היא בגדר אינטרס ציבורי רחב בתקינות ההליך הפלילי והוגנותו ובחשיפת האמת (בש"פ 91/08 מדינת ישראל נ' שיבלי (פורסם בנבו, 13.02.08)...לאמור, קבלת בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום באופן המתבקש יהיה בה בכדי לגרום לפגיעה בזכות הנאשם לעיון בחומר החקירה. המשמעות היא כי הנאשם יצטרך לנהל הגנתו בעיוורון כסומא המגשש באפילה ולא ישכיל לנהל הגנתו בהתאם. על המאשימה להעמיד מלוא חומר החקירה לעיון הנאשם, והעמדתו לעיון בשלבים ותוך כדי התקדמות דיוני ההוכחות אינו ראוי ויש בו ללא ספק בכדי לפגוע בהגנת הנאשם".

בת"ע 7187-11-15 מדינת ישראל נגד חבשה, הליך במסגרתו אוחדו מספר תיקים זהים, קבע כבוד הש' קאופמן, מבית המשפט לתעבורה בחיפה, ביום 5.12.18:

"המדובר בבקשה לתיקון כתב האישום בהיקף נרחב ביותר. מעבר בין עד אחד לשלושים ושבעה הוא לכל הדעות דרמטי, ואולי אף חסר תקדים, במיוחד כאשר הוא מוגש ממש ערב מועד שמיעת הראיות. עם זאת, לא דווקא היקף התיקון המבוקש הוא שמביא אותי למסקנה כי לא ניתן לאשרו, אלא מהותו, והעובדה כי הוא מלמד על כך שספק אם הראיות שבידי המאשימה "הבשילו" לצורך ניהול ההליך. למעשה, מתברר כי גם בשלב זה אין בידי המאשימה מלוא הראיות עליהן היא מבקשת להתבסס.... בנסיבות אלה, והגם שכפי שיפורט בהמשך סברתי שמן הראוי לקדם את ההכרעה בסוגיה אשר לה ממתנים תיקים רבים, החלטתי לדחות את הבקשה לתיקון האישום".

אין לי אלא להצטרף לדעתם המלומדת של עמיתי.

כאמור לעיל, המאשימה לא הציגה עמדה אחידה באשר לקיומו או אי קיומו של מלוא חומר החקירה בשלב זה ואם הומצא הוא לידי ההגנה אם לא וברי, כי בנסיבות כאלה, יש משום פגיעה בזכויותיה הדיניות של הנאשמת.

נוכח האמור, דין הבקשה לתיקון כתב האישום להידחות.

באשר לעתירת ההגנה לביטול כתב האישום בשל "הגנה מן הצדק", הרי שבע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, נקבע כי טענת "הגנה מן הצדק", תתקבל אך לעיתים נדירות:

"ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר. בדרך-כלל יידרש הנאשם להראות שהתקיים קשר סיבתי בין התנהגות הנפסדת של הרשויות לבין הפגיעה בזכויותיו, עם זאת אין לשלול אפשרות שהפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיחס לא להתנהגות שערורייתית של הרשויות, אלא למשל לרשלנות, או אף לנסיבות שאינן תלויות ברשויות כל-עיקרן אך המחייבות, ומבססות, בבירור את המסקנה כי במקרה הנתון לא יהיה ניתן להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן, או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות. אך נראה כי מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר".

בענין בורוביץ לעיל, נקבע מבחן משולש לבחינת טענת "הגנה מן הצדק", אשר ממשיך להנחות את בתי המשפט גם לאחר עיגון הדוקטרינה בחוק סדר הדין הפלילי:

"יש לבחון בשלב הראשון מהם הפגמים שנתגלו בהליך המשפטי שננקט כנגד הנאשם ומהי עוצמתם; בשלב השני יש לקבוע האם ניתן לקיים את ההליך הפלילי, בצורה הוגנת וצודקת, חרף הפגמים שנתגלו בו. בשלב זה על בית המשפט לאזן בין האינטרסים הרלוונטיים השונים תוך התחשבות בנסיבות כל מקרה ומקרה והתייחסות, בין היתר, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם, למידת הפגיעה ביכולתו להתגונן כראוי ולמידת אשמתה של הרשות. בשלב השלישי על בית המשפט לבדוק, במידה והשתכנע כי ההליך אכן נוהל באופן אשר נוגד את עקרונות הצדק וההגינות, האם ניתן לנקוט באמצעים מתונים יותר מאשר ביטול כתב-האישום על-מנת לרפא את הפגמים".

מבחן תלת שלבי זה, מביא למסקנה, כי יש לדחות את עתירת ההגנה, מבלי להזדקק לאמצעים חלופיים כנגד המאשימה.

מקום בו נדחתה בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, הרי שנשמרו זכויותיה הדיוניות של הנאשמת ואין כל מניעה להמשיך בהליכים בעניינה, ככל שיהיה צורך, על יסוד הראיות הקיימות בתיק החקירה ואשר לגביהן, נערכה ההגנה מבעוד מועד.

לסיכום ומכל האמור, אני דוחה את שתי הבקשות.

ניתנה היום, כ"ב אדר א' תשע"ט, 27 פברואר 2019, במעמד
הצדדים.